

Mathieu Kleyebe Abonnenc In the Womb of the Glass Ship 08.09-04.12.22

NL

La Loge

Kluisstraat 86 - rue de l'Ermitage
B-1050 Brussels

In samenwerking met Thomas Tilly

Mathieu Kleyebe Abonnenc creëert met verschillende media, objecten en onderzoeksmethoden om zo veronachtzaamde domeinen en de problemen van de (post)koloniale geschiedenis te onderzoeken. Het vergeten, de exploitatie en de gewelddadigheid van die verhalen liggen aan de basis van projecten die een kruising zijn van getuigenissen, officiële feiten en fictie. *In the Womb of the Glass Ship* werd bedacht in het verlengde van zijn recente werken rond de Guyaanse auteur Wilson Harris (Guyana, 1921-2018) en van een reeks tentoonstellingen in Frankrijk en Duitsland. Het wordt in La Loge voorgesteld als een subjectieve en zintuiglijke ontmoeting met de identiteiten, herinneringen en talen van de verschillende Guyana's.

De kunstenaar vermengt al meerdere jaren autobiografische elementen met de werelden van Harris, van wie hij de ecologische en dekoloniale visie

onderzoekt. In zijn poëtische en theoretische werken legt de auteur meer specifiek een verband tussen de psyche en het landschap, waarbij hij zich inspireert op een inheems-Amerikaanse kosmologie gebaseerd op de interconnectiviteit tussen wezens, tijden en plaatsen. Hij ontcijfert de natuur van het Amazonebekken en het regenwoud als een archief, gemarkeerd door verkenningen, verliezen en breuken. Zijn rijke en beeldende taal ontcijfert het 'alfabet' van een natuur die hij opvat als een ruimte om de postkoloniale conditie opnieuw te bedenken. Het nagaan van de loop van de natuurlijke en tijdelijke territoria die Harris oproept, opent voor Mathieu Kleyebe Abonnenc het pad voor een mentale reis langs bewogen geschiedenissen. De koloniale verhoudingen komen opnieuw tevoorschijn via assemblages van beelden, objecten en individuele figuren.

Bij het binnenkomen tekent een ensemble van roestige gebruiksvoorwerpen (*De rivier, het woud, de regen*) de horizon van een weggevreten landschap af. De kunstenaar verzamelde ze tussen 2013 en 2017 en ze zijn afkomstig uit een huis dat zijn moeder kocht van de vroegere goudwasser Joseph Bernes, in het dorp Wacapou. Het vroeger welvarende dorp ligt aan de oevers van de rivier Maroni in Frans-Guyana en herbergde een community van goudzoekers. De objecten vormen het vereiste minimum om in het bos te leven, 'een naakt leven', zoals Édouard Glissant zei, dat van de migranten die van het eiland Saint Lucia kwamen om diep het Amazonewoud in te trekken. Omdat de artefacten in de ruïnes van een spookhabitat werden gevonden, kunnen ze ook herinneren aan de druk van de exploitanten op de omgeving (vastgoedontwikkeling, winning enz.).

De tekst *The Music of Living Landscapes* [*De muziek van levende landschappen*] van Wilson Harris ligt aan de basis van de nieuwe geluidsinstallatie die in de tempel wordt voorgesteld. In de geest van het magisch realisme van de auteur genereren de klanken en beelden die gemaakt zijn in samenwerking met Thomas Tilly het gehallucineerde visioen van een omgeving in volle metamorfose. De radio-opname van *The Music of Living Landscapes* werd in 1996 door BBC Radio 4 uitgezonden en vertaalt de ervaring van Harris met het landschap toen hij als hydrograaf metingen deed in Guyana. De tekst van de auteur vervlecht creatieve, intieme en filosofische reflecties. Voor hem is het landschap net 'een open boek' dat een 'resonantie' heeft. Het werk laat ons reizen in het hart van het woud door het verhaal en het arrangement van ruwe opnamen. De akoestische lijnen die rechtstreeks in de natuurlijke ruimte zijn gecapteerd stellen vragen over de complexiteit van dit systeem. De stemmen worden hier overspoeld door de diversiteit van de andere levende wezens die door hun eigen lexicale veld de constructie van de tekst van Harris bevolken. De video van de nachtelijke afdaling van een stroom (*Laurène Loharana*) vervolledigt in deze zaal de poëtische en enigmatische visie op het landschap-archief. De beelden van het spookachtige bos, die samen met de overleden zus van de kunstenaar zijn gemaakt, roepen het verlies en de trauma's op die de plaatsen ook meedragen. De geluidspolyfonie die deze beelden omringt, verleent ze niettemin een vitale en creatieve adem die de melancholie verwerpt die wordt geassocieerd met de rouw, die hier veeleer wordt behandeld als een vorm van zorg.

Voor Wilson Harris is de muziek een leidraad, ze verbindt alle elementen van de natuur en de kosmos, de zichtbare en onzichtbare wereld, de levenden en de doden. Ze is een expressie van het heilige dat leven schenkt aan het onafgewerkte ontstaan van de verbeelding. Volgens de legenden maakten de Cariben fluiten van stukken huid van hun vijanden, wat ertoe leidde dat de Spanjaarden hen beschreven als kannibalen. *Een stuk huid afgerukt van de botten van de vijand* is geïnspireerd op de benen fluiten van de precolumbiaanse culturen. Hier is de fluit van metaal en ze vat de ambiguïteit samen die vervat zit in die cultureel beladen objecten. Ook aanwezig in de driehoek die naar de kelderverdieping leidt is *Goden die bewegen in plaatsen*, de reproductie van een beschermingsgebed dat Joseph Bernes altijd bij zich had. Het symboliseert een vorm van cultureel syncretisme tussen het christendom en de rituelen van de Caribische sjamanenbescherming.

In de kelder presenteert de diptiek van *Limbé* twee gezichtspunten over een spinnendans die wordt uitgevoerd door Betty Tchomonga. Haar bewegingen zijn symbolen van verzet en overwinning in de Caribische cultuur en ze herinneren aan het beeld van Anansi, een kleine spin die in staat is om alle obstakels te overwinnen. Het zijn ook de bewegingen van de limbo, en het vermogen van de lichamen om zich uit te rekken en het op elkaar gepropt zijn in de minimale ruimte van het scheepsruim te overleven. De titel en de inspiratie komen van een gedicht dat Léon-Gontran Damas in 1937 schreef en waarin de Guyaanse auteur treurt om het verlies van identiteit, een gevolg van de gewelddadige breuk en de ontworteling die werden veroorzaakt door de trans-Atlantische slavernij. Samen met Aimée Césaire en Léopold Sédar-Senghor stond Damas aan de basis van de Negritude-beweging, een literaire en politieke stroming die in het interbellum werd gecreëerd om de erkenning van de zwarte identiteit en cultuur te ondersteunen.

De antropoloog Michael Taussig beschouwt goud als een fetisj, een substantie die haar minerale aard overstijgt en spelletjes speelt met de menselijke intelligentie. De twee monochrome schilderijen (*Studie voor El Cuarto del Rescate (Atahualpa) 5&6*) op de tweede verdieping zijn gemaakt met cinnaber, een kwikoxide dat vroeger werd gebruikt voor zijn goudwinningsvermogen, en ze spelen met de alchemistische transformatie van de materie waarop de goudwinning is gebaseerd. Door het gebruik van dat instabiele materiaal wijst Abonnenc op de veranderlijke aard van de component, die zowel magisch als vervuilend is. Het werk wordt tegenover de ineenstorting van het Inca-rijk via de figuur van hun laatste grote leider, Atahualpa, gesteld en suggereert ook de gewelddadigheid van de goudwinning, evenals de gevolgen op mens en milieu gelinkt aan hebzucht en uitbuiting.

De magiër is gemaakt op basis van een initiëring van de Guyaanse vrijmetselaarsloge van Frans-Equatoriaal-Afrika van de overgrootvader van Abonnenc. Het werk stelt vragen bij de notie erfenis en overdracht. De kunstenaar heeft de originele ring met schedelmotief gesmolten om er een juweel van te maken dat het symbool laat verschijnen via de binnenkant van de ring. De inwijdede en esoterische figuur van het juweel verdwijnt in de

reproductie door het negatief. Het wordt een soort memento mori waarvan de verandering ook een inversie suggereert. Net zoals Harris die in zijn verhalen werkt met een komen-en-gaan tussen zijn personages geeft de ring, die als het ware het fantoom van zichzelf wordt, een spanning aan tussen verlies en wat blijft bestaan, afwezigheid en aanwezigheid. Zo tentoongesteld in een steriele uitstalkast stelt hij ook onze kijk op het verzamelen van etnografische objecten en de omzettingen ervan in vraag.

De echografie van een 'muilezelin' die cocaïne overbracht tussen Guyana en Frankrijk (*Fossil en psyche*) evoceert de continuïteit van de ontmenselijking van de lichamen. Sommige inwo(o)n(st)ers van Guyana, aangekomen als slaaf, als 'roerend goed' in het ruim van de Franse, Hollandse en Engelse schepen, worden eeuwen later nog altijd gebruikt als verpakkingen om de omgekeerde weg af te leggen.

In zijn hoedanigheid van onderzoeker, kunstenaar en verkenner gaat Mathieu Kleyebe Abonnenc ook te werk als een alchemist. Hij transformeert de geschiedenissen in een poëtische fictie, het geheugen in artistieke materialen. Conform de visie van Harris, die het landschap beschouwt als een matrix waar oneindig veel mogelijke relaties elkaar kruisen, probeert Abonnenc de sporen, de spookbeelden en de verdwijningen te materialiseren, die het in hun geheel mogelijk maken om te ontsnappen aan het gevoel van geografisch en cultureel verlies. *In the Womb of the Glass Ship* nodigt uit om te luisteren naar de vele verhalen van nog altijd levende wezens en territoria, voor een poëtische lezing van de postkoloniale gedachten.

De tentoonstelling wordt georganiseerd in partnership met het CREDAC, waar het vervolg van het project tussen 15 januari en 23 maart 2023 wordt voorgesteld.

Over de kunstenaars

Mathieu Kleyebe Abonnenc woont en werkt in Sète (FR). Via een veelzijdige aanpak waarin hij actief is als kunstenaar, onderzoeker, curator en filmprogrammeur onderzoekt Mathieu Kleyebe Abonnenc domeinen die worden veronachtzaamd door de koloniale en postkoloniale geschiedenis. Afwezigheid, rondwaring en de representatie van geweld zijn stuk voor stuk thema's die de kunstenaar in zijn kunstpraktijk behandelt, waarbij hij werkt via extractie en opgraving en probeert om de persoonlijkheden en culturele materialen die het zwijgen zijn opgelegd opnieuw in de collectieve geschiedenis op te nemen. De kunstbeoefening van Mathieu Kleyebe Abonnenc, waarin hij vaak actoren uit verschillende disciplines betreft, omvat de productie van tekeningen, slide shows, films en discursieve middelen en wordt meer specifiek gedefinieerd in termen van een ondervraging, een weven van verbanden en een reflectie over de rol van beelden in de identiteitsvorming. Enkele recente solotentoonstellingen: *Gods Moving in Places.The Day Reader*, IFA (Berlijn, 2022), *The Music of Living Landscapes*, Kestner Gesellschaft (Hannover, 2022), *Le palais du Paon*, Musée départemental d'art contemporain (Rochechouart, 2018), *Concerning Solitude*, Jumex Foundation (Mexico-stad, 2018), *Maintaining the Distance*, Guyane Art Factory (Cayenne, 2017), *Mefloquine Dreams*, MMK (Frankfurt, 2016), *Songs For a Mad King*, Kunsthalle (Bazel, 2013), *Préface à des fusils pour Banta*, Gasworks (London, 2011). Enkele recente groepstentoonstellingen: *Le déracinement - On Diasporic Imaginations*, Z33 (Hasselt, 2021), *Rencontres Photographiques de Guyane* (St-Laurent du Maroni, 2019), *Que fût 1848?*, Frac Nord Pas-de-Calais (Duinkerke, 2018), *Stories of Almost Everyone*, Hammer Museum (Los Angeles, 2018), *Jiwa*, Biënnale van Jakarta (2017), *Personne et les autres*, Belgisch Paviljoen, 56ste Biënnale van Venetië - All the World's Futures, (2015), Leiris&Co, Centre Pompidou-Metz, (2015), 8ste Biënnale van Berlijn (2014). Hij was resident bij de Franse Academie in Rome - Villa Medici in 2016-2017, en gastkunstenaar bij DAAD, Berlijn, in 2019. Hij is nu doctoraatsstudent aan EDESTA- Paris 8. Hij schrijft en is co-editor van boeken bij uitgeverij B42.

Thomas Tilly is een muzikant die de microfoon en luidspreker gebruikt als belangrijkste creatie-instrumenten. Hij focust in zijn werk op het onderzoek van de geluidsomgeving en haar confrontatie met de ruimte waarin ze bestaat en hij ontleent zowel elementen uit het experimentele als wetenschappelijke muziekonderzoek. Thomas Tilly stelde zijn werk in verschillende landen en op verschillende internationale festivals van experimentele en geïmproviseerde muziek voor: Audible Festival (Parijs), Météo (Mulhouse), Bruisme (Poitiers), Electricity (Reims), Avant avant garde (Krakow), Simultan (Timisoara), Magnetic Traces (Melbourne), Observatori (Valencia), Synthèse (Bourges), Bridge Festival (Bulgarije), Densités (Fresne-en-Woëvre). Sinds 2001 is hij verantwoordelijk voor het label fissür en hij werkt ook occasioneel mee aan het schrijven van artikels over fonografie, over zijn theorie en praktijk.

WERKEN

Lobby

De rivier, het woud, de regen, 19..-2018

Boei, koffiekan, gasstel, gasfles, gietijzeren schaal, weegschaal, kandelaar, aarde.

Woning Jean-Jean aan de kreek Ouacapou, 19..

Archiefstuk, verzameling van Mathieu Kleyebe Abonnenc

Tempel

Mathieu Kleyebe Abonnenc & Thomas Tilly,

De muziek van levende landschappen (Een herziening/1), 34'10

Geluidsinstallatie, 8 luidsprekers, audioarchieven, geluidsopnamen op het terrein, elektronica

Fragmenten uit:

The Music of Living Landscapes, BBC-archieven - 1995

Thomas Tilly, *Script Geometry* - 2014

Thomas Tilly, *A semiotic Survey* - 2019

Thomas Tilly, geluidsopname op het terrein in zogenaamd 'Frans' Guyana, natuurreservaat Nouragues, Ouanary, Saül, Kaw-berg

Laurène Loharana, 2007-2022

Hi-8-film, variabele duur

Driehoek

Goden die bewegen in plaatsen, 19..-2022

Heliogravure, lijst

55 x 69 cm

Een stuk huid afgerukt van de botten van de vijand, 2018

Bronzen kopie van een benen fluit, geplooid stof,

17 cm x 3 cm x 3 cm

Zonder titel, 2022

Afgeworpen huid van slangen, blikken doos, bladzilver

Kelder

Limbé, 2021

16mm-film omgezet in 2K, 10 min.

Choreografie en interpretatie : Betty Tchomanga

Beelden : Victor Zébo

Productie : Grande Halle de la Vilette – Ròt-Bò-Krik

Tweede Verdieping

De magiër, 2022

Zilveren ring, sokkel van geborsteld roestvrij staal, glas
150 x 50 x 50cm

Studie voor El Cuarto del Rescate (Atahualpa) 5&6, 2021

Tempera op oliebasis, cinnaber, koperen lijst
144 x 96 x 2 cm (elk)

Fossiel en psyche, 2018

Zwart-witafdruk A4, plexiglas

21 x 29,7 cm

Ed. 51

Alle werken beschikbaar gesteld door de kunstenaar.

PUBLIEK PROGRAMMA

Heritage Days : Rondleidingen over de geschiedenis en het gebouw van La Loge

17-18.09, 10.00-13.00 uur

Bezoek in het FR: 10.00 uur; in het NL: 11.00 uur ; in het EN : 12.00 uur

Duur: 45 min; Gratis toegang na reservering

<https://heritagedays.urban.brussels/nl/programma/elsene/la-loge/>

Through the eyes of Silvia Franceschini

22.09.22, 19.00 uur

Subjectieve rondleiding door de curator van de tentoonstelling

Vrije toegang na reservering

Taal: Engels

Silvia Franceschini is een curator, onderzoeker en schrijver die werkt in de domeinen visuele kunst, design en architectuur. Momenteel is ze curator hedendaagse architectuur in het CIVA in Brussel. Daarvoor was ze curator bij Z33 in Hasselt – waar ze (onder andere) de tentoonstelling *Le Déracinement. Over diasporische verbeeldingen* maakte en co-curator was van *Lives of Forms* (Kamrooz Aram, Iman Issa), *Grounds for Return* (Mae-Ling Lokko) en het onderzoeksplatform *Hostile Environment(s). Designing Hostility, Building Refugia*. Haar geselecteerde curatorische projecten omvatten: het onderzoeksprogramma *The Politics of Affinity. Experiments in Art, Education and the Social Sphere*, Cittadellarte-Fondazione Pistoletto, Biella (2016-18); deelname aan het curatorenteam van *The School of Kyiv – Biënnale van Kiev 2015*; de tentoonstelling, het symposium en het educatieve programma *Global Tools 1973 -1975: Towards an Ecology of Design*, SALT, Istanbul (2014); de tentoonstelling *The Way of Enthusiasts*, V-A-C Foundation, 2012. Sinds 2009 werkt ze mee aan de organisatie van tentoonstellingen voor diverse instellingen, zoals de Biënnale voor Jonge Kunst in Moskou, Futura – Centrum voor hedendaagse kunst in Praag en het Centre Pompidou in Parijs. Franceschini werkte mee aan *Curator Without a System*. Viktor Misiano: *Selected Writings*, Sternberg Press, 2022, *The Politics of Affinity. Experiments in Art, Education and the Social Sphere*, Cittadellarte – Fondazione Pistoletto, 2018, en *Global Tools 1973-1975. When Education Coincides With Life*, Nero Publishing, 2019. Ze behaalde een PhD in design en visuele cultuur aan de Politecnico in Milaan en was research fellow aan de John Moores University in Liverpool en aan het Strelka-instituut voor media, architectuur en design in Moskou. Ze gaf op verschillende plaatsen lezingen, onder andere op de Biënnale van Sharjah, de Designbiënnale van Istanbul, de Triënnale van Milaan, het MAXXI-museum in Rome, de Konstfack-universiteit in Stockholm en de Architectural Association in London. Ze maakt deel uit van het wetenschappelijk personeel van de master in design, creativiteit en sociale praktijken aan de Fondazione Pistoletto in Biella. Silvia Franceschini schreef de tekst *The Landscape as Archive: On Poetic Inheritance and Cross Cultural Imagination*, over het recente werk van Mathieu Kleyebe Abonnenc, gepubliceerd in *Camera Austria*, nummer 155, 2021.

Water & Ghostfriends van Castélie Yalombo

22.10.22, 20.00-00.00 uur

Een performance van Castélie Yalombo georganiseerd in het kader van Museum Night Fever.

Toegang na reservering op de website van Museum Night Fever
www.museumnightfever.be

Castélie Yalombo Lilonge is een Belgisch-Spaans-Congolese kunstenaar die in Brussel werd geboren en woont. Ze studeerde af aan de ULB en behaalde ook een master aan het Institut Supérieur des Arts et Choréographies van de ArBa-EsA in 2020. Haar artistieke praktijk situeert zich op het kruispunt van verschillende domeinen: choreografie, poëtische teksten en installatie. Thema's als identiteit, anders-zijn en soorten relaties evenals de status subject/object van het lichaam fungeren als basis en structuren voor haar praktijk. Ze werkte als performancekunstenaar en danser samen met de kunstenaars Clément Thirion (2016), Fabian Barba (2017), Ingrid Midgard Fiksal (2019), Faustin Linyekula (2019), LouiseVanneste (2021) en No Mosquito pas collectif (20-22). Door mee te werken aan het werk van Faustin Linyekula groeide haar bewustzijn voor de dekoloniale vraagstukken en meer specifiek de noodzaak om de verhalen over onze identiteiten opnieuw tot uitdrukking te brengen in het grote netwerk van de vergeten, toegeëigende, verborgen en dominante geschiedenissen. Sinds 2018 werkt ze aan de creatie van verschillende performances, veelal solo of in duo, *Ferme les yeux* en *Ceci est mon corps livré pour vous*, werken die leidden tot de creatie van *Water, l'atterrée des eaux vives*, dat te zien was op het Kunstenfestivaldesarts in 2022.

Het event heeft plaats in het verlengde van de lancering van twee boeken:

La sphère de Planck van Lionel Manga (Uitgeverij Rôt-Bò-Krik)

La décolonisation n'est pas une métaphore (Uitgeverij B42)

21.10.22, 19.00 uur

Librairie indépendante Météores, Brussel

In aanwezigheid van Mathieu Kleyebe Abonnenc

Concert van Thomas Tilly

10.11.22, 20.00 uur

Na reservering

Aanbevolen tarief: 8 euro

Reductietarief: 5 euro

Lab Loge : Kids Programme

Aan het onthaal van La Loge zal een activiteitenpakket voor kinderen van 6 tot 12 jaar beschikbaar zijn om de tentoonstelling van Mathieu Kleyebe Abonnenc te ontdekken. Zelfstandig te doen in La Loge!

Dankwoord

In the Womb of the Glass Ship was niet mogelijk geweest zonder de nauwe samenwerking met Mathieu Kleyebe Abonnenc en Thomas Tilly.

La Loge bedankt het team van LE CREDAC (Ivry).

De kunstenaars bedanken Wim Waelput, Antoinette Jattiot, Castélie Yalombo, Nathalie l’Herroux, Sandra Doublet, Ulysse Billaud, Pierre Judon, Giulia Baldorilli, Violeta Kreimer, Betty Tchomanga, Claire Le Réstif en Silvia Franceschini.

Deze tentoonstelling is mogelijk gemaakt dankzij de professionaliteit en toewijding van Arthur Jules, Léonor Gomez en Marielou Laforest, de technische audiovisuele ondersteuning van Ludo Engels, en de uitzonderlijke bijdrage van Beth Gorton, Jesse van Winden en Pauline Miko.

De vernissage wordt gesteund door Vedett.

Het team van La Loge

Directeur & curator: Wim Waelput

Communicatie & Curator van publieke programma's: Antoinette Jattiot

Stagiair: Marielou Laforest

Visuele identiteit: Antoine Begon, Boy Vereecken

Productie: Arthur Jules, Léonor Gomez

Audio & vidéo: Ludo Engels

Photographie: Lola Pertsowsky

Vertalingen en proeflezingen: Martine Wezenbeek, BLURBS, Marianne Doyen

First Sight ambassadrice : Laure Decock

Lab Loge : Lisa Man

Vrijwilligers: Sara Daniel, Marielou Laforest, Alice Nataf, Mary Szydłowska, Lila Poimboeuf-Mahieu, Bertille Michelet.

Openingstijden

Donderdag tot Zondag

13:00 to 18:00

Vrije toegang.

Bezoek onze website voor meer informatie over ons programma en onze evenementen

La Loge is een privé-initiatief en vereniging zonder winstoogmerk opgericht door architect Philippe Rotthier. La Loge wordt gesteund door het Philippe Rotthier fonds, de Vlaamse Overheid, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), en First Sight, een gemeenschap van geëngageerde individuen en organisaties. De Lodge wordt ook gesteund door de gemeente Elsene. La Loge krijgt extra steun van de gemeente Elsene en van de Franse gemeenschap (FWB). La Loge is lid van 50° nord Réseau transfrontalier d'art contemporain

La Loge

rue de l'Ermitage 86

1050 Bruxelles

+32(0)2 644 42 48

info@la-loge.be

www.la-loge.be

